
BEOORDELINGSVISIE EN METHODIEK

**Sociaal-culturele volwassenenorganisaties met
een landelijke of regionale werking**

Adviescommissie
Sociaal-cultureel Volwassenenwerk

INHOUD

1	Inleiding.....	3
2	Doel en situering.....	4
3	Visie.....	5
3.1	Het decretale kader	5
3.2	Kwalitatieve benadering	6
3.3	Kritisch-constructieve aanpak	6
4	De beoordelingsmethodiek.....	8
4.1	Subsidievoorwaarden	8
4.2	Beoordelingscriteria en subcriteria	8
4.3	De rol van de administratie	10
5	De beoordelingsprocedure	11
5.1	Clustering organisaties	11
5.2	Nieuwe organisaties	11
5.3	Samenstelling commissies	12
6	Richtlijnen advies subsidiebedragen.....	13
6.1	Erkende organisaties	14
6.1.1	Categorisatie op basis van de evaluatie in 2023	14
6.1.2	Verfijning evolutie subsidiebedrag	14
6.1.3	Toepassing van het model binnen de commissies	14
6.1.4	Geadviseerd subsidiebedrag in het definitieve advies	15
6.2	Nieuwe organisaties	16

////////////////////////////////////

1 INLEIDING

Deze nota heeft betrekking op de beoordeling van sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een landelijke werking, en de beoordeling en evaluatie van sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking.

Een sociaal-culturele volwassenenorganisatie kan telkens voor een beleidsperiode van vijf jaar een aanvraag voor een werkingssubsidie indienen en gesubsidieerd worden. De subsidieaanvraag wordt **beoordeeld** door **een beoordelingscommissie**. In functie van de volgende beleidsperiode (2026-2030) dienen sociaal-culturele volwassenenorganisaties uiterlijk op 15 december 2024 een beleidsplan in, waarin ze hun inhoudelijk en zakelijk beleid voor de volgende vijf jaar uittekenen.

De evaluatie en beoordeling van de sociaal-culturele volwassenenorganisaties met een regionale werking gebeuren beide in 2025, op afzonderlijke momenten. De evaluatie van de voorbije werking gebeurt tijdens een plaatsbezoek en de beoordeling van de subsidieaanvraag gebeurt door een beoordelingscommissie die vrij korte tijd na de evaluatie plaatsvindt.

De voorliggende nota is een vervolg op het beoordelingsprotocol dat in 2022 door deze Adviescommissie werd ontwikkeld om de visitaties in 2023 vorm te geven. Aangezien er in 2023 een wijziging van het decretale kader werd voorzien die impact had op de beoordeling van de subsidieaanvragen, heeft de Adviescommissie sociaal-cultureel volwassenenwerk zich in 2022 beperkt tot een protocol voor de visitaties, zodat de nieuwe procedure meteen in overeenstemming met het nieuwe decreet kon worden opgemaakt. Daarnaast bouwt deze nota verder op het protocol dat voor de beleidsperiode 2016-2020 werd ontwikkeld en houdt deze rekening met de evaluaties van de evaluatie- en beoordelingsrondes in 2018 en 2020.

////////////////////////////////////

proces zullen getoetst worden. De dialoog met de commissieleden tijdens het bezoek ter plaatse is een belangrijk leermoment dat aanleiding kan geven tot nieuwe inzichten.

Commissies evalueren en beoordelen de werking van de organisaties **kritisch-constructief** en met een respectvolle attitude.

Commissies hebben oog voor de **verscheidenheid** binnen de sector. Ze houden bovendien rekening met de **context**, de **eigenheid** en de **specifieke situatie** van elke organisatie. Het sociaal-cultureel volwassenenwerk is een heel diverse sector. Sociaal-culturele volwassenenorganisaties ontplooiën een werking rond een uiteenlopend palet van maatschappelijke thema's. Daarnaast verschillen ze ook op het vlak van ontwikkelingsfase: zo staan nieuwe sociaal-culturele organisaties naast organisaties die meer dan 100 jaar bestaan. De grootte van de organisaties verschilt eveneens enorm. Zo hebben de kleinste organisaties 1 of 2 werknemers, terwijl de grootste organisaties tot 100 personen tewerkstellen. Tenslotte kunnen ook andere interne of externe factoren meespelen in de werking van een organisatie, zoals bijvoorbeeld een nieuwe directie (intern), besparingen of wijzigende omgevingsfactoren (extern).

4 DE BEOORDELINGSMETHODIEK

4.1 SUBSIDIEVOORWAARDEN

Subsidievoorwaarden werden geïntroduceerd in het decreet van 10 maart 2023. Het betreft voorwaarden die, net zoals de ontvankelijkheidsvoorwaarden, eenduidig positief of negatief te beoordelen zijn, maar die, net zoals de beoordelingscriteria, wel een inhoudelijke inschatting vereisen.

Het betreft de volgende subsidievoorwaarden (Art. 14):

- 1° de sociaal-culturele werking van de organisatie speelt zich hoofdzakelijk af binnen de vrije tijd van volwassenen. Het gedeelte van de gesubsidieerde werking dat zich eventueel uitzonderlijk buiten de vrije tijd afspeelt, verantwoordt de organisatie vanuit haar missie en visie;*
- 2° de organisatie toont een bovenlokale sociaal-culturele werking aan van minstens twee jaar onmiddellijk voorafgaand aan de aanvraag;*
- 3° de organisatie neemt een brugfunctie op in de samenleving. Organisaties die segregierend werken door louter terug te plooiën op etnisch-culturele afkomst, komen niet in aanmerking voor subsidie.*

De eerste subsidievoorwaarde maakte in het decreet van 2017 deel uit van het beoordelingskader, en was daar één van de inhoudelijke beoordelingselementen. De tweede subsidievoorwaarde was in het decreet van 2017 reeds een ontvankelijkheidsvoorwaarde. De derde subsidievoorwaarde is een nieuwe voorwaarde, en werd dus niet eerder geoperationaliseerd.

Organisaties motiveren hun bijdrage aan de verschillende subsidievoorwaarden in een afzonderlijke bijlage, die bij de subsidieaanvraag wordt opgeladen. De eerste subsidievoorwaarde (werking in de vrije tijd) wordt gemotiveerd in een open invulveld, in overeenstemming met hoe dit in het verleden gebeurde. Ook de manier waarop de organisatie voldoet aan de tweede voorwaarde (sociaal-culturele werking van minstens 2 jaar) wordt in een vrij invulveld opgevraagd, al krijgt de organisatie hier de instructie om zo veel mogelijk te verwijzen naar de bijlage met “Kerngegevens en cijfers over de werking”, die verplicht bij de subsidieaanvraag wordt opgeladen. De derde subsidievoorwaarde wordt tenslotte gemotiveerd in een invulsjabloon waarin organisaties wordt gevraagd om twee beoordelingscriteria aan te duiden waarin de bijdrage aan deze voorwaarde het duidelijkst zichtbaar is. Het opnemen van een brugfunctie is eigen aan sociaal-cultureel volwassenenorganisaties, en het beleidsplan moet dus voldoende elementen bevatten die deze brugfunctie kunnen onderbouwen. Door de motivatie bij deze voorwaarde te beperken tot twee elementen uit de subsidieaanvraag, blijft de werklast voor de aanvragende organisaties enigszins beperkt.

4.2 BEOORDELINGSCRITERIA EN SUBCRITERIA

De **basis** voor de evaluatie en de beoordeling zijn de **beoordelingscriteria en de subcriteria** zoals ze in het decreet en het uitvoeringsbesluit zijn bepaald. Om de achterliggende betekenis bij de criteria meer te kaderen, kunnen organisaties en experts een beroep doen op de memorie bij het decreet van 10 maart 2023.

////////////////////////////////////

4.3 DE ROL VAN DE ADMINISTRATIE

Het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk bepaalt dat in elke beoordelingscommissie een interne expert van de administratie zetelt. Welke rol deze expert in de commissie opneemt, wordt evenwel niet verder gedefinieerd. Daarom formuleert de Adviescommissie een aantal richtlijnen over de rol die deze interne expert kan opnemen in de beoordelingscommissies.

De interne expert van de administratie heeft een unieke positie binnen de commissie, en kijkt met een specifieke blik naar de sector en de organisaties die een subsidieaanvraag indienen. Het is bijgevolg niet wenselijk dat deze expert op dezelfde manier als de externe experts ingezet wordt, en slechts een deel van de dossiers uit zijn of haar commissie als hoofdlezers beoordeelt. De interne expert leest en beoordeelt alle dossiers als hoofdleser, met bijzondere aandacht voor een aantal beoordelingscriteria waarvan uit de evaluatie van de vorige evaluatie- en beoordelingsrondes is gebleken dat zowel organisaties als commissies die soms anders interpreteerden. Daar kan de inbreng van de interne expert de meest significante meerwaarde bieden.

Het betreft de volgende beoordelingscriteria:

- 3° de strategische en operationele doelstellingen van de sociaal-culturele volwassenenorganisatie;
- 4° de bijdrage van de sociaal-culturele volwassenenorganisatie tot de realisatie van de drie sociaal-culturele rollen;
- 7° de bijdrage van de sociaal-culturele volwassenenorganisatie aan het realiseren van sociaal-culturele participatie van iedereen;
- 10° de concretisering en onderbouwing van het inhoudelijke beleidsplan in een realistisch financieel meerjarenplan.

De interne expert bereidt voor elk dossier minstens deze criteria schriftelijk voor, maar doet daarnaast voldoende dossierkennis op om over elk criterium een geïnformeerd oordeel te kunnen vellen tijdens de commissievergaderingen. Voor complexe dossiers, zoals aanvragen van nieuwe organisaties of van organisaties die uit een remediëringstraject komen, is het aangewezen dat deze expert het volledige dossier schriftelijk voorbereidt. Ook de remediëeringsrapporten zelf beoordeelt deze expert volledig mee.

De administratie zorgt voor omkadering en afstemming voor en tussen deze experts. Zo kunnen deze interne experts mee bewerkstelligen dat er minstens naar een aantal criteria waar soms interpretatiediscussies over waren, met een gelijke blik wordt gekeken. De administratie zorgt er eveneens voor dat er duidelijk over de rol van deze interne expert wordt gecommuniceerd, zodat de rol en het mandaat van deze interne expert duidelijk zijn voor de rest van de commissie.

5 DE BEOORDELINGSPROCEDURE

5.1 CLUSTERING ORGANISATIES

Voor de beoordeling zullen de organisaties met een landelijke werking worden gegroepeerd in een aantal clusters. Hierbij wordt rekening gehouden met het aantal beschikbare commissieleden, een realistische werklust en een clustergrootte die het mogelijk maakt om organisaties met elkaar te vergelijken.

Voor de visitatieronde van 2023 heeft de Adviescommissie besloten om organisaties niet langer enkel te clusteren op basis van de omvang van het subsidiebedrag. Deze clustering wordt verder verfijnd. De grootte van het subsidiebedrag blijft het eerste criterium om de organisaties te ordenen. Daarnaast worden ook de totale bedrijfsopbrengsten van de organisatie meegenomen als indicator van de schaalgrootte van een organisatie. Door de combinatie van de factoren subsidiebedrag en totale opbrengsten wordt de homogeniteit binnen de clusters aanzienlijk vergroot. Dit voorkomt dat organisaties met een klein subsidiebedrag maar een grote omzet (door andere subsidies of veel eigen inkomsten) worden gegroepeerd met organisaties met een klein subsidiebedrag en beperkte omzet. Deze nieuwe clustering werd positief ontvangen door de visitatiecommissies en zal ook worden toegepast voor de beoordelingsronde van 2025. Hiervoor zullen de gegevens uit de financiële verantwoording van 2024 (over de werking van 2023) worden gebruikt.

5.2 NIEUWE ORGANISATIES

Aanvragen van nog niet gesubsidieerde organisaties worden verdeeld over de beoordelingscommissies. In het verleden stond één commissie in voor de beoordeling van alle nieuwe aanvragen. Het aantal nieuwe aanvragen is echter moeilijk voorspelbaar, waardoor het niet evident is om de grootte van de commissie of het aantal nodige commissies af te stemmen op het aantal dossiers. Door de nieuwe aanvragen te spreiden over de commissies, wordt ook de werklust per commissie gespreid. Zo kan er flexibel worden ingespeeld op elke hoeveelheid nieuwe aanvragen.

Een aandachtspunt is dat nieuwe organisaties zullen terechtkomen in clusters met andere organisatiegroottes. Het is essentieel dat commissies voldoende aandacht hebben voor de organisatiecontext bij het beoordelen van de aanvragen.

Nieuwe aanvragen worden zoals de andere dossiers behandeld door twee externe hoofdlezers en de interne expert van de administratie.

//

5.3 SAMENSTELLING COMMISSIES

Elke commissie bestaat bij voorkeur uit acht externe experts en één interne expert van de administratie en een extra externe expert die als voorzitter optreedt. Vanwege de hernieuwde samenstelling van de clusters kan niet worden gegarandeerd dat organisaties uit dezelfde visitatieclusters ook in dezelfde beoordelingsclusters terechtkomen. Bij de toewijzing van commissieleden aan commissies wordt echter gestreefd naar zoveel mogelijk continuïteit.

6 RICHTLIJNEN ADVIES SUBSIDIEBEDRAGEN

Het decreet en uitvoeringsbesluit bevatten een aantal artikels omtrent de bepaling van het subsidiebedrag.

- De minimale werkingssubsidie is 150.000 euro (Decreet, Art. 31)
- Organisaties met zowel een positieve evaluatie als een positief advies kunnen maximaal 25% dalen ten opzichte van het subsidiebedrag van het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode (voor organisaties met een andere evaluatie/advies kan de Vlaamse Regering beslissen) (Decreet, Art. 31)
- Organisaties met een positieve evaluatie of positieve evaluatie met aanbevelingen EN een positief advies of positief advies met aanbevelingen EN maximaal 4 gecumuleerde onvoldoendes kunnen maximaal 25% dalen ten opzichte van het subsidiebedrag van het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode (BVR, Art. 13)

In artikel 32 van het decreet staan de regels om te komen tot het geadviseerd subsidiebedrag. Onderstaande tabel vat deze regels samen.

Evaluatie	Beoordeling	Geadviseerd subsidiebedrag
Positief zonder aanbevelingen	Positief advies of positief advies met aanbevelingen	Hoger of gelijk
	Negatief advies	Gelijk of lager
Positief met aanbevelingen	Positief advies	Hoger of gelijk
	Positief advies met aanbevelingen	Hoger, gelijk of lager
	Negatief advies	Lager of stopzetten
Negatief met aanbevelingen	Positief advies of positief advies met aanbevelingen	Gelijk of lager
	Negatief advies	Lager of stopzetten

Tijdens de vorige beoordelingsronde in 2020 bleek dat beoordelingscommissies een concreter model wensten om tot een geadviseerd subsidiebedrag te komen. Gelet op deze feedback, het decreet dat bepaalde dat de vork voor erkende organisaties een functie is van de resultaten van visitatie en beoordeling, en het gelijkheidsbeginsel, werkte de administratie tijdens de vorige beoordelingsronde een model uit. Dit model werd uiteindelijk ook toegepast en geëvalueerd. Met deze handvaten ging de administratie ter voorbereiding van de beoordelingsronde in 2025 ook aan de slag om aangepast aan de regels van het nieuwe decreet een concreet model uit te werken.

////////////////////////////////////

6.2 NIEUWE ORGANISATIES

Nieuwe organisaties hebben uiteraard nog geen visitaties achter de rug en zijn dus niet onder de decretale regels over de evolutie van de subsidiebedragen noch onder bovenstaand model te vatten. Bij subsidieaanvragen van nieuwe organisaties kijken de beoordelingscommissies dan ook steeds naar het gevraagde subsidiebedrag in verhouding tot de kwaliteit van het beleidsplan.

